

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

19. září 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Naléhavé řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Mezinárodních únosy dětí – Nařízení (ES) č. 2201/2003 – Článek 11 – Žádost o navrácení dítěte – Haagská úmluva ze dne 25. října 1980 – Návrh na prohlášení vykonatelnosti – Žaloba – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na účinné prostředky nápravy – Lhůta pro podání opravného prostředku – Usnesení o prohlášení vykonatelnosti – Výkon před doručením usnesení“

Ve spojených věcech C-325/18 PPU a C-375/18 PPU,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě čl. 267 SFEU, podané rozhodnutím Court of Appeal (odvolací soud, Irsko) ze dne 17. května 2018 (C-325/18 PPU) a ze dne 7. června 2018 (C-375/18 PPU), došlými Soudnímu dvoru dne 17. května 2018 a dne 7. června 2018, v řízeních

Hampshire County Council

proti

C. E.,

N. E.,

za přítomnosti:

Child and Family Agency,

Attorney General,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev (zpravodaj) a S. Rodin, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

* Jednací jazyk: angličtina.

s přihlédnutím k návrhům předkládajícího soudu ze dne 17. května 2018 (C-325/18 PPU) a ze dne 7. června 2018 (C-375/18 PPU), došlými Soudnímu dvoru dne 17. května 2018 a dne 7. června 2018, o projednání žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení v souladu s článkem 107 jednacího řádu Soudního dvora,

s přihlédnutím k rozhodnutí prvního senátu ze dne 11. června 2018 vyhovět uvedeným žádostem,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. července 2018,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Hampshire County Council D. Dayem, barrister, zmocněným V. Pearce, solicitor,
- za N. E. a C. E. N. Jackson, SC, M. B. Shipsey, SC, B. McKeever, BL, jakož i K. Smythem, solicitor,
- za Attorney General, M. Browne a J. McCann, jakož i A. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s A. Finnem, BL, a G. Durcanem, SC,
- za Irsko J. McCann, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s G. Durcanem, SC a A. Finnem, BL,
- za vládu Spojeného království R. Fadoju a C. Brodie, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s E. Devereuxem, QC,
- za českou vládu J. Vláčilem, jako zmocněncem,
- za polskou vládu M. Nowakem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi M. Wilderspinem, jako zmocněncem,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 7. srpna 2018,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jakož i článku 11 a čl. 33 odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).
- 2 Tyto žádosti byly podány v rámci sporu mezi Hampshire County Council (Rada hrabství Hampshire, dále jen „HCC“) a C. E. a N. E. (dále jen „dotčení rodiče“) ve věci navrácení tří nezletilých dětí do Spojeného království (dále jen „tři děti“), které dotčení rodiče přemístili do Irska, aby se vyhnuli svěření těchto dětí do poručenské péče, a návrh na nařízení předběžného opatření ve formě soudního příkazu podaný těmito rodiči v Irsku s cílem dosáhnout odkladu osvojení nejmladšího z těchto tří dětí a případně ostatních dětí ve Spojeném království.

Právní rámec

Mezinárodní právo

3 Úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, uzavřená v Haagu dne 25. října 1980 (dále jen „Haagská úmluva z roku 1980“), má za cíl – jak vyplývá z její preambule – zejména chránit děti mezinárodní úpravou před škodlivými účinky jejich protiprávního přemístění nebo zadržování a stanovit postupy k zajištění jejich bezodkladného návratu do státu jejich obvyklého bydliště. Tato úmluva vstoupila v platnost dne 1. prosince 1983 a všechny členské státy Evropské unie jsou jejími smluvními stranami.

4 Článek 1 Haagské úmluvy z roku 1980 stanoví:

„Předměty této úmluvy jsou:

- a) zajistit bezodkladný návrat dětí protiprávně přemístěných nebo zadržovaných v některém smluvním státě;
- b) zajistit, aby práva týkající se péče o dítě a styku s ním podle právního řádu jednoho smluvního státu byla účinně respektována v ostatních smluvních státech.“

5 Článek 3 této úmluvy stanoví:

„Přemístění nebo zadržení dítěte se považuje za protiprávní, jestliže:

- a) bylo porušeno právo péče o dítě, které má osoba, instituce nebo kterýkoliv jiný orgán buď společně, nebo samostatně, podle právního řádu státu, v němž dítě mělo své obvyklé bydliště bezprostředně před přemístěním nebo zadržením, a
- b) v době přemístění nebo zadržení bylo toto právo skutečně vykonáváno, společně nebo samostatně, nebo by bylo takto vykonáváno, kdyby bylo nedošlo k přemístění či zadržení.

Právo péče o dítě uvedené v písmenu a) může vyplývat zejména ze zákonů nebo ze soudního nebo správního rozhodnutí nebo z dohody platné podle právního řádu daného státu.“

6 Článek 12 uvedené úmluvy stanoví:

„Jestliže dítě bylo protiprávně přemístěno nebo zadrženo podle článku 3 a v den [podání návrhu na] zahájení řízení před soudním nebo správním orgánem smluvního státu, v němž dítě je, uplynulo období kratší jednoho roku ode dne protiprávního přemístění nebo zadržení, nařídí příslušný orgán bezodkladné navrácení dítěte.

[...]“

7 Článek 13 Haagské úmluvy z roku 1980 stanoví:

„Bez ohledu na ustanovení předcházejícího článku není soudní nebo správní orgán dožádaného státu povinen nařídít navrácení dítěte, jestliže osoba, instituce nebo jiný orgán, který nesouhlasí s jeho navrácením, prokáže, že:

[...]

b) je vážné nebezpečí, že návrat by dítě vystavil fyzické nebo duševní újmě nebo je jinak dostal do nesnesitelné situace.

[...]

Unijní právo

8 Body 12, 17, 21 a 33 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 zní takto:

„(12) Pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost [...]

[...]

(17) V případech neoprávněného odebrání [protiprávního přemístění] nebo zadržení dítěte by mělo být neprodleně zajištěno navrácení dítěte, proto by se měla nadále používat [Haagská úmluva z roku 1980], doplněná ustanoveními tohoto nařízení, zejména článkem 11. Soudy členského státu, do kterého bylo dítě neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno] nebo ve kterém bylo neoprávněně [protiprávně] zadrženo, by měly mít možnost odmítnout jeho navrácení ve zvláštních, řádně odůvodněných případech. Takové rozhodnutí by však mělo být nahrazeno pozdějším rozhodnutím soudu členského státu, ve kterém mělo dítě bydliště před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením. Pokud by takové rozhodnutí ukládalo navrácení dítěte, mělo by navrácení proběhnout bez zvláštního řízení o uznání a výkonu tohoto rozhodnutí v členském státě, do kterého bylo dítě neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno] nebo ve kterém bylo neoprávněně [protiprávně] zadrženo.

[...]

(21) Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v členském státě by měly být založeny na zásadě vzájemné důvěry a důvody pro neuznání by měly být omezeny na nezbytné minimum.

[...]

(33) Toto nařízení ctí základní práva a zachovává zásady [Listiny]. Zejména se snaží zajistit dodržování základních práv dítěte stanovených v článku 24 [Listiny].“

9 Článek 1 nařízení č. 2201/2003 nadepsaný „Oblast působnosti“ v odstavcích 1 a 3 stanoví:

„1. Toto nařízení se bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se:

[...]

b) přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti.

2. Věci uvedené v odst. 1 písm. b) se mohou zejména týkat:

a) práva péče o dítě a práva na styk s dítětem;

[...]

3. Toto nařízení se nevztahuje na

[...]

b) rozhodnutí o osvojení, předadopční opatření nebo na neplatnost či zrušení osvojení“.

[...]“

10 Článek 2 nařízení č. 2201/2003 zní:

„Pro účely tohoto nařízení:

1) ‚soud‘ zahrnuje všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení podle článku 1;

[...]

7) ‚rodičovskou zodpovědností‘ se rozumějí veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena [soudním] rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou. Tento pojem zahrnuje především právo péče o dítě a právo na styk s dítětem;

8) ‚nositelům rodičovské zodpovědnosti‘ se rozumí osoba, která má rodičovskou zodpovědnost k dítěti;

9) ‚právem péče o dítě‘ se rozumějí práva a povinnosti týkající se péče osoby o dítě, a zejména právo určit místo bydliště dítěte;

[...]

11) ‚neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením‘ se rozumí odebrání [přemístění] nebo zadržení dítěte,

a) kterým je porušováno právo péče o dítě vyplývající ze soudního rozhodnutí, ze zákona nebo z právně závazné dohody podle právních předpisů členského státu, ve kterém mělo dítě své obvyklé bydliště bezprostředně před odebráním [přemístěním] nebo zadržením,

a

b) za předpokladu, že v době odebrání [přemístění] nebo zadržení bylo skutečně vykonáváno právo péče o dítě, ať společně nebo samostatně, nebo by toto právo bylo vykonáváno, kdyby k odebrání [přemístění] nebo zadržení nedošlo. Péče o dítě se považuje za vykonávanou společně v případě, kdy podle rozhodnutí nebo ze zákona jeden z nositelů rodičovské zodpovědnosti nemůže rozhodnout o místě bydliště dítěte bez souhlasu jiného nositele rodičovské zodpovědnosti.“

11 Článek 11 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Navrácení dítěte“, stanoví:

„1. V případě, že osoba, orgán nebo jiný subjekt mající právo péče o dítě požádá příslušné orgány v členském státě o vydání rozhodnutí na základě [Haagské úmluvy z roku 1980], aby dosáhl navrácení dítěte, které bylo neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno do jiného členského státu] nebo zadrženo v jiném členském státě než v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením, použijí se odstavce 2 až 8.

[...]

3. Soud, u kterého je podána žádost o navrácení dítěte uvedená v odstavci 1, jedná v řízení o žádosti rychle, přičemž využívá nejrychlejší postupy, které vnitrostátní právo umožňuje.

Aniž je dotčen první pododstavec, vydá soud s výjimkou případů, kdy to neumožňují mimořádné okolnosti, rozhodnutí do šesti týdnů od podání žádosti.

[...]

6. Pokud soud vydá rozhodnutí o nenavrácení na základě článku 13 Haagské úmluvy z roku 1980, musí ihned, přímo či prostřednictvím svého ústředního orgánu, zaslat opis soudního rozhodnutí o nenavrácení a příslušných písemností, zejména přepisu výslechů učiněných před soudem, příslušnému soudu nebo ústřednímu orgánu členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením, a to v souladu s vnitrostátním právem. Soud musí obdržet všechny uvedené písemnosti do jednoho měsíce ode dne rozhodnutí o nenavrácení.

7. Pokud již před soudy [již soudům] v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením, nebylo řízení jednou ze stran zahájeno [nebyl podán návrh na zahájení řízení], musí soud nebo ústřední orgán, který obdrží hlášení podle odstavce 6, informace takto získané oznámit stranám a vyzvat je, aby v souladu s vnitrostátním právem do tří měsíců od tohoto oznámení doručily svá podání [vyjádření] soudu, aby soud mohl prošetřit otázku práva péče o dítě.

Aniž jsou dotčena pravidla pro soudní příslušnost uvedená v tomto nařízení, soud věc uzavře, pokud v dané lhůtě neobdrží žádné podání [vyjádření].

8. Bez ohledu na rozhodnutí o nenavrácení vydané na základě článku 13 Haagské úmluvy z roku 1980 je za účelem zajištění navrácení dítěte vykonatelné [...] každé následné rozhodnutí nařizující navrácení dítěte, které vydal soud příslušný podle tohoto nařízení.“

12 Článek 19 nařízení č. 2201/2003 týkající se překážky litispendence v odstavcích 2 a 3 stanoví:

„2. Pokud je řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti ke stejnému dítěti [k dítěti s tímž předmětem a] v téže věci zahájeno u soudů různých členských států, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

3. Pokud je určena příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první, prohlásí se soud, který řízení zahájil později, za nepříslušný ve prospěch tohoto soudu.

V tom případě může strana, která podala návrh u soudu, který zahájil řízení později, podat tento návrh u soudu, který zahájil řízení jako první.“

13 Podle článku 20 nařízení č. 2201/2003:

„1. V naléhavých případech nebrání toto nařízení soudům členského státu, pokud jde o osoby a majetek v tomto státě, přijmou[t] předběžná a zajišťovací opatření přípustná podle práva tohoto členského státu, a to i když je podle tohoto nařízení k rozhodování ve věci samé příslušný soud jiného členského státu.

2. Opatření přijatá podle odstavce 1 pozbývají účinnosti v případě, že soud členského státu příslušný ve věci podle tohoto nařízení přijal opatření, která považuje za vhodná.“

14 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti“, uvádí okolnosti, za kterých se rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti neuzná.

15 V souladu s článkem 26 tohoto nařízení nesmí být rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.

- 16 Článek 28 obsažený v kapitole III oddíle 2 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Vykonatelná rozhodnutí“, stanoví:

„1. Výkon rozhodnutí o výkonu rodičovské zodpovědnosti ve vztahu k dítěti vydaných v členském státě, v němž jsou vykonatelná a která byla doručena, je nařízen v jiném členském státě, byla-li tam tato rozhodnutí na návrh kterékoli zúčastněné strany prohlášena za vykonatelná.

[...]“

- 17 Článek 31 nařízení č. 2201/2003 uvádí:

„1. Soud, u kterého byl návrh [na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí] podán, neprodleně rozhodne, přičemž ani osoba, vůči níž je výkon navrhován, ani dítě, nejsou v tomto stadiu řízení oprávněny podat k návrhu jakékoli připomínky.

2. Návrh může být zamítnut pouze na základě některého z důvodů uvedených v člancích 22, 23 a 24.

3. Rozhodnutí nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.“

- 18 Článek 33 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Opravné prostředky proti rozhodnutí“, zní:

„1. Proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti může kterákoli strana podat opravný prostředek.

[...]

3. Opravný prostředek se projednává podle předpisů upravujících postup ve sporných řízeních.

[...]

5. Opravný prostředek proti prohlášení vykonatelnosti musí být podán ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto prohlášení. Jestliže má strana, vůči níž se výkon požaduje, obvyklé bydliště v jiném členském státě, než ve kterém bylo prohlášení vykonatelnosti vydáno, činí lhůta pro podání opravného prostředku dva měsíce a počíná běžet dnem doručení prohlášení vykonatelnosti této straně osobně nebo v místě jejího bydliště. Lhůta nemůže být prodloužena z důvodu vzdálenosti pro doručení.“

- 19 Článek 60 nařízení č. 2201/2003 stanoví:

„Pokud se týče věcí upravených tímto nařízením, má ve vztazích mezi členskými státy toto nařízení přednost před těmito úmluvami:

[...]

e) Haagská úmluva ze dne 25. října 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí.“

Irské právo

- 20 Jak vyplývá z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předložené ve věci C-325/18, nařízení 42A jednacího řádu vyšších soudů, který byl vložen Statutory Instrument č. 9 z roku 2016 [jednací řád vyšších soudů (příslušnost, uznávání a výkon soudních rozhodnutí z roku 2016)], stanovil v původním znění z roku 1989 automatický odklad výkonu rozhodnutí o nařízení výkonu až do vydání rozhodnutí o opravném prostředku. Pravidlo automatického odkladu nicméně nebylo soudy považováno za vhodné

ve věcech spadajících do oblasti působnosti nařízení č. 2201/2003. Uvedené nařízení 42A pravidlo 10 odst. 2 písm. ii) nyní stanoví, že „výkon rozsudku nebo soudního rozhodnutí může skončit před uplynutím“ lhůty pro podání předmětného opravného prostředku.

- 21 V souladu s nařízením 42A pravidlem 10 odst. 2 písm. iii) jednacího řádu vyšších soudů musí rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti jasně uvádět, že „výkon rozsudku nebo soudního rozhodnutí může být odložen na návrh podaný před soudem, pokud byl podán řádný opravný prostředek v členském státě původu“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 22 Dotčení rodiče, kteří jsou britskými státními příslušníky, jsou sezdání a žili společně ve Spojeném království, přicestovali do Irska dne 5. září 2017 trajektem se třemi dětmi, přičemž jedno z nich se narodilo dva dny předtím. Paní E. je matkou tří dětí a pan E. je otcem pouze nejmladšího ze tří dětí.
- 23 Na dvě starší děti se vztahovala rozhodnutí o přechodné péči vydaná ve Spojeném království v červnu roku 2017. HCC již ve vztahu k této rodině vyjádřila obavy týkající se zejména úrovně hygieny v domácnosti, schopnosti rodičů zvládat chování svých dětí, domácího násilí v předchozích partnerských vztazích a problémy spojené se zneužíváním návykových látek. Vyšlo rovněž najevo, že jedno z dětí utrpělo zranění, které nebylo způsobeno náhodou, a nebylo možné vyloučit, že toto zranění způsobil pan E.
- 24 Dne 8. září 2017 High Court of Justice (England and Wales) [Vrchní soud (Anglie a Wales), Spojené království] z důvodu obav britských orgánů veřejné správy týkajících se bezpečnosti dětí rozhodl o ustanovení poručníka všech tří dětí, přičemž práva péče o děti svěřil HCC (dále jen „usnesení o ustanovení poručníka“) a nařídil navrácení všech tří dětí (dále jen „příkaz k navrácení“).
- 25 Téhož dne HCC navázal kontakt s obdobným irským orgánem Child and Family Agency (Agentura pro děti a rodinu, Irsko, dále jen „Agentura“), a oznámil mu, že má v úmyslu požádat High Court (England and Wales) [Vrchní soud (Anglie a Wales)] o vydání rozhodnutí o navrácení všech tří dětí. Agentura odpověděla, že takové rozhodnutí by mělo být vykonáno v souladu s nařízením č. 2201/2003. Později téhož dne HCC informovala Agenturu o tom, že téhož dne bylo tímto soudem přijato rozhodnutí o navrácení dětí.
- 26 Bylo uskutečněno několik návštěv v místě bydliště rodiny E. v Irsku, avšak Agentura nevyjádřila o děti žádné obavy. Dotčení rodiče sdělili Agentuře, že jim bylo doporučeno odcestovat do Irska, aby se vyhnuli orgánům sociálních služeb a ustanovení poručníka pro všechny tři děti.
- 27 Agentura informovala tyto rodiče o tom, že má v úmyslu požádat na základě informací poskytnutých HCC o vydání rozhodnutí o prozatímním ustanovení poručníka pro všechny tři děti. Rovněž je informovala o tom, HCC by mohla požádat High Court (Vrchní soud, Irsko) o uznání příkazu k navrácení všech tří dětí, a že pokud bude této žádosti vyhověno, měly by tedy být tyto děti navráceny do Spojeného království.
- 28 Dne 14. září 2017 District Court (okresní soud, Irsko) svěřil tyto tři děti do prozatímní péče Agentury, která je umístila do pěstounské rodiny. Dotčení rodiče vyslovili s tímto umístěním souhlas, avšak předtím neuznali jeho opodstatněnost. Agentura zorganizovala setkání s rodiči ohledně plánu zajištění péče. Tito rodiče byli výslovně informováni o tom, že HCC má v úmyslu požádat o výkon rozhodnutí o navrácení, které bylo právě přijato High Court (England and Wales) [Vrchní soud (Anglie a Wales)] s pomocí návrhu *ex parte* podaného k High Court (Vrchní soud, Irsko) s cílem navrátit děti do Spojeného království.

- 29 Dne 21. září 2017 High Court (Vrchní soud, Irsko) přijal usnesení podle kapitoly III nařízení č. 2201/2003, kterým bylo uznáno usnesení o ustanovení poručníka a nařízeno, aby toto rozhodnutí „bylo vykonáno na tomto území“ (dále jen „usnesení *ex parte*“). Téhož dne byly všechny tři děti předány sociálními pracovníky HCC a navráceny do Spojeného království.
- 30 Orgány sociální služby HCC výslovně požádaly obdobné irské orgány, aby nekontaktovaly dotčené rodiče, jelikož měly za to, že existuje nebezpečí útěku. Tito rodiče s tím tedy byli obeznámeni až následně telefonicky téhož dne, kdy došlo k navrácení všech tří dětí, a usnesení *ex parte* jim bylo formálně doručeno až následujícího dne.
- 31 Tito rodiče se pokusili podat odvolání proti usnesení o ustanovení poručníka, ale jejich odvolání bylo odmítnuto dne 9. října 2017 Court of Appeal (England & Wales) [odvolací soud (Anglie a Wales)].
- 32 Dne 24. listopadu 2017 podali k High Court (Vrchní soud, Irsko) opravný prostředek proti usnesení *ex parte*. Dne 18. ledna 2018 byl tento opravný prostředek, který byl podán dva dny po uplynutí lhůty stanovené v čl. 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003, odmítnut jako opožděný s odůvodněním, že lhůta stanovená tímto ustanovením je pevná a že soud, jemuž byl opravný prostředek předložen, nemá pravomoc tuto lhůtu prodloužit. Proti tomuto rozhodnutí podali rodiče opravný prostředek k předkládajícímu soudu.
- 33 Za těchto podmínek se Court of Appeal (Odvolací soud, Irsko) ve věci C-325/18 rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je-li tvrzeno, že děti byly svými rodiči nebo jinými rodinnými příslušníky protiprávně přemístěny ze státu svého obvyklého bydliště do jiného státu v rozporu se soudním rozhodnutím vydaným na návrh orgánu veřejné moci tohoto státu, je uvedený orgán veřejné moci oprávněn požádat o výkon soudního rozhodnutí, nařizujícího navrácení těchto dětí do jurisdikce tohoto soudu, u soudů jiného členského státu v souladu s ustanoveními kapitoly III nařízení [č. 2201/2003], nebo vede takový postup k neoprávněnému obcházení článku 11 zmíněného nařízení a [Haagské úmluvy z roku 1980] nebo představuje zneužití práva dotčeným orgánem?
- 2) Má soud, u kterého bylo zahájeno řízení ve věci týkající se ustanovení o výkonu obsažených v nařízení č. 2201/2003, pravomoc prodloužit lhůtu pro podání opravného prostředku stanovenou v čl. 33 odst. 5 s ohledem na skutečnost, že zmeškání je minimální a podle vnitrostátního práva by jinak prodloužení lhůty mohlo být povoleno?
- 3) Aniž je dotčena druhá otázka, v případě, že cizí orgán veřejné moci přemístí děti z území členského státu, jak tomu bylo ve sporu v původním řízení, na základě rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti vydaného *ex parte* podle článku 31 nařízení Rady č. 2201/2003, jež však bylo vykonáno ještě před tím, než bylo prohlášení vykonatelnosti doručeno rodičům, kteří tím byli zbaveni práva požádat v rámci opravného prostředku o odklad výkonu, dokud nebude rozhodnuto o daném opravném prostředku, je takovým jednáním dotčena podstata práva rodičů vyplývajícího z článku 6 [Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950] a článku 47 Listiny, a mělo by tedy být povoleno prodloužení lhůty pro podání opravného prostředku proti výkonu (stanovené v čl. 33 odst. 5 zmíněného nařízení)?“
- 34 Dotčení rodiče následně podali návrh na vydání předběžného opatření k předkládajícímu soudu s cílem přerušit řízení o osvojení všech tří dětí.
- 35 HCC oznámila svůj záměr uskutečnit osvojení pouze nejmladšího dítěte, neboť ostatní dvě děti mají v současnosti bydliště ve Spojeném království u otce jednoho z nich.
- 36 HCC byla označena za „účastníka“ ve věci v původním řízení, avšak tohoto řízení před předkládajícím soudem se nezúčastnila a nevyužila svého práva být před ním vyslechnuta.

- 37 Za těchto podmínek se Court of Appeal (Odvolací soud, Irsko) ve věci C-375/18 rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Brání unijní právo, zejména ustanovení [nařízení č. 2201/2003], tomu, aby soud jednoho členského státu přikázal rozhodnutím o předběžném opatření (znějící na nařízení zajišťovacích opatření) směřujícím *in personam* proti orgánu veřejné moci jiného členského státu, kterým se tomuto orgánu zakazuje, aby zahájil řízení o osvojení dětí před soudy dotčeného druhého členského státu, pokud se takový soudní příkaz *in personam* ukáže být nezbytný k ochraně práv stran vykonávacího řízení podle kapitoly III zmíněného nařízení?“

- 38 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 11. června 2018 byly věci C-325/18 a C-375/18 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K naléhavosti řízení o předběžné otázce

- 39 Předkládající soud požádal o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení podle článku 107 jednacího řádu Soudního dvora.

- 40 Na podporu své žádosti zdůrazňuje naléhavost ve věci C-325/18 s ohledem na řízení o osvojení dětí, které vyvolala HCC a kterému se brání matka všech tří dětí. Pokud jde o nejmladší dítě, řízení se brání i otec tohoto dítěte.

- 41 Předkládající soud dále tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení, ve věci C-375/18 pramení z řízení o předběžném opatření, které by bylo v případě, že nedojde k zahájení naléhavého řízení o předběžné otázce Soudním dvorem, zbaveno užitečného účinku.

- 42 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že se projednávána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týká výkladu nařízení č. 2201/2003, které bylo přijato mimo jiné na základě čl. 61 písm. c) ES, nyní článku 67 SFEU, který je zařazen v hlavě V třetí části Smlouvy o FEU týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Smí tedy být projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce.

- 43 Zadruhé je třeba uvést, že věci v původních řízeních se týkají tří dětí mladších než šest let, které jsou odděleny od matky po dobu téměř jednoho roku, a že HCC podnikl ve Spojeném království kroky za účelem osvojení nejmladšího dítěte.

- 44 Za těchto podmínek rozhodl první senát Soudního dvora dne 11. června 2018 na návrh soudkyně zpravodajky a po vyslechnutí generální advokátky o vyhovění žádosti předkládajícího soudu o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení.

K předběžným otázkám

K první otázce ve věci C-325/18

- 45 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda obecná ustanovení kapitoly III nařízení č. 2201/2003 musí být vykládána v tom smyslu, že pokud je tvrzeno, že děti byly přemístěny protiprávně, rozhodnutí soudu členského státu, v němž měly děti obvyklé bydliště, kterým bylo nařízeno navrácení těchto dětí, může být v souladu s těmito obecnými ustanoveními prohlášeno za vykonatelné v hostitelském členském státě.

- 46 Tento soud se konkrétně táže, zda HCC měla vyčerpat všechny dostupné opravné prostředky podle Haagské úmluvy z roku 1980 v hostitelském členském státě před tím, než učinila pokus o dosažení uznání a výkonu usnesení o ustanovení poručníka na základě kapitoly III nařízení č. 2201/2003.

- 47 Zprv je třeba poznamenat, že i když je cílem tohoto nařízení – jak vyplývá z jeho preambule – vytvoření soudního prostoru na základě zásady vzájemného uznávání soudních rozhodnutí stanovením pravidel v oblasti příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti, zatímco předmětem úmluvy je podle jejího čl. 1 písm. a) zajistit bezodkladné navrácení dětí protiprávně přemístěných nebo zadržovaných v některém smluvním státě, existuje úzké spojení mezi těmito dvěma nástroji, které v podstatě slouží společnému účelu odrazování od únosů dětí mezi státy a v případě únosu účelu zajištění okamžitého navrácení dítěte do státu jeho obvyklého pobytu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2008, Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, body 48 a 52).
- 48 Je třeba uvést, že bod 17 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 zdůrazňuje komplementaritu tohoto nařízení, když uvádí, že toto nařízení doplňuje ustanovení Haagské úmluvy z roku 1980, která je nicméně nadále použitelná.
- 49 Článek 34 této úmluvy kromě toho stanoví, že úmluva „nebrání tomu použít jiný mezinárodní nástroj, který spojuje stát původu a dožadáný stát, ani jiné než smluvní právo dožadovaného státu pro účely dosažení návratu dítěte, které bylo protiprávně přemístěno nebo zadrženo, anebo pro zajištění práva na osobní styk s dítětem“.
- 50 Skloubení těchto dvou nástrojů je upřesněno v čl. 11 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, podle kterého musí soudy členského použít odstavce 2 až 8 tohoto článku na řízení o navrácení dítěte podle Haagské úmluvy z roku 1980.
- 51 Je třeba konstatovat, že tato ustanovení nepožadují, aby se osoba, subjekt nebo orgán v případě, že údajně došlo k mezinárodnímu únosu dítěte, opírala o Haagskou úmluvu z roku 1980 s cílem požádat o bezodkladný návrat tohoto dítěte do státu jeho obvyklého bydliště.
- 52 Tento výklad je potvrzen článkem 60 nařízení č. 2201/2003, z něhož vyplývá, že toto nařízení má přednost před Haagskou úmluvou z roku 1980 (rozsudek ze dne 11. července 2008, Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, bod 54).
- 53 Nositel rodičovské zodpovědnosti tedy může v souladu s ustanoveními kapitoly III nařízení č. 2201/2003 navrhnout uznání a výkon rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti a o navrácení osvojených dětí soudem příslušným podle ustanovení kapitoly II oddílu 2 nařízení č. 2201/2003 i v případě, že nežádal o navrácení na základě Haagské úmluvy z roku 1980.
- 54 Z druhého je třeba přezkoumat, zda příkaz k navrácení spadá do oblasti věcné působnosti uvedeného nařízení, což C. E. zpochybňuje.
- 55 Z článku 1 odst. 1 písm. b) nařízení č. 2201/2003 vyplývá, že se dané nařízení bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se zejména přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti. V tomto kontextu nesmí být pojem „občanskoprávní věci“ chápán restriktivně, nýbrž jako autonomní pojem unijního práva zahrnující zejména veškeré žádosti, opatření či rozhodnutí ve věcech „rodičovské zodpovědnosti“ ve smyslu uvedeného nařízení v souladu s cílem připomenutým v bodě 5 jeho odůvodnění (rozsudek ze dne 21. října 2015, Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, bod 26).
- 56 Článek 1 odst. 2, písm. a) až d) nařízení č. 2201/2003 upřesňuje, že věci rodičovské zodpovědnosti se týkají zejména práva péče o dítě, poručnictví, určení osoby, orgánu nebo jiného subjektu odpovědných za dítě či jeho jmění nebo pověřených zastupováním dítěte či napomáháním dítěti a stanovení jejich úkolů, jakož i umístění dítěte do pěstounské rodiny nebo ústavní péče.

- 57 Na pojem „rodičovská zodpovědnost“ obsažený v čl. 2 bodě 7 nařízení č. 2201/2003 se vztahuje široká definice v tom smyslu, že zahrnuje veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou (rozsudek ze dne 27. listopadu 2007, C, C-435/06, EU:C:2007:714, bod 49, a ze dne 26. dubna 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 59).
- 58 Je třeba konstatovat, že výkon pravomoci soudu ustanovit poručníka zahrnuje výkon práv týkajících se dobrých životních podmínek a vzdělávání dětí, která jsou obvykle vykonávána rodiči ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. a) nařízení č. 2201/2003, či dokonce aspekty týkající se poručnictví a opatrovnictví, ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. b) tohoto nařízení. Jak uvedl předkládající soud, převedení práva péče o dítě na správní orgán rovněž spadá do oblasti působnosti uvedeného nařízení.
- 59 V tomto ohledu vyplývá z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, že usnesení *ex parte* vydané High Court (Vrchní soud, Irsko) v souladu s kapitolou III nařízení č. 2201/2003 uznalo usnesení o ustanovení poručníka dětí a prohlásilo je za vykonatelné v Irsku.
- 60 Je nesporné, že žádost o navrácení všech tří dětí nebyla podána na základě Haagské úmluvy z roku 1980 a výrok usnesení o ustanovení poručníka se skládá z několika částí, včetně části o umístění těchto dětí do systému poručnictví a části obsahující příkaz k navrácení. Tento příkaz k navrácení tedy podle všeho následuje po rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti a je s ním neoddělitelně spjat.
- 61 Takové rozhodnutí o ustanovení poručníka dětí a o jejich navrácení, jako je rozhodnutí dotčené v původním řízení, kteréhožto prohlášení vykonatelnosti bylo žádáno u High Court (Vrchní soud, Irsko), se tudíž týká přiznání nebo výkonu nebo omezení rodičovské zodpovědnosti ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 a upravuje „právo péče o dítě“ nebo „poručnictví“ ve smyslu odstavce 2 tohoto článku. Takové rozhodnutí tedy spadá do oblasti věcné působnosti tohoto nařízení.
- 62 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že obecná ustanovení kapitoly III nařízení č. 2201/2003 musí být vykládány v tom smyslu, že pokud je tvrzeno, že děti byly přemístěny protiprávně, rozhodnutí soudu členského státu, v němž měly tyto děti obvyklé bydliště, kterým bylo nařízeno navrácení těchto dětí a které následuje po rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, může být v souladu s těmito obecnými ustanoveními prohlášeno za vykonatelné v hostitelském členském státě.

Ke druhé a třetí otázce ve věci C-325/18

- 63 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda musí být čl. 33 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, nahlížený ve světle článku 47 Listiny, vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, brání výkonu rozhodnutí soudu členského státu, kterým se nařizuje ustanovení poručníka a navrácení dítěte a které bylo prohlášeno za vykonatelné v dožádaném členském státě před tím, než dojde k doručení prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí dotčeným rodičům, a jestliže lhůta pro podání opravného prostředku stanovená v odstavci 5 tohoto článku 33 musí být uplatněna proti osobě, proti níž směřuje žádost o výkon uvedeného rozhodnutí.
- 64 Jak vyplývá z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, nařízení 42A, pravidlo 10 odst. 2 bod ii) jednacího řádu vyšších soudů stanoví, že „výkon rozsudku nebo soudního rozhodnutí může být uskutečněn před uplynutím“ lhůty pro podání opravného prostředku.
- 65 Soudní dvůr totiž rozhodl, že s cílem vyhnout se tomu, aby odkladný účinek opravného prostředku podaného proti rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti mohl zpochybnit krátkou lhůtu stanovenou v článku 31 nařízení č. 2201/2003, rozhodnutí o umístění se stává vykonatelným od okamžiku, kdy soud dožádaného členského státu podle uvedeného článku 31 prohlásil vykonatelnost

tohoto rozhodnutí (rozsudek ze dne 26. dubna 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 125). Soudní dvůr tedy rozhodl, že aby nařízení č. 2201/2003 nebylo zbaveno užitečného účinku, musí být rozhodnutí soudu dožádaného členského státu o návrhu na prohlášení vykonatelnosti vydáno zvláště rychle a opravný prostředek podaný proti takovému rozhodnutí soudu dožádaného členského státu nemůže mít odkladný účinek (rozsudek ze dne 26. dubna 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 129).

- 66 Tímto tvrzením však není dotčena odlišná otázka, a sice zda rozhodnutí, které bylo prohlášeno vykonatelným ve stadiu řízení *ex parte*, může být vykonáno před tím, než bylo doručeno.
- 67 V tomto ohledu je namístež konstatovat, že samotné znění článku 33 nařízení č. 2201/2003 neumožňuje odpovědět na položené otázky.
- 68 Ačkoli toto ustanovení stanoví, že lhůta pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí o vykonatelnosti začíná běžet od okamžiku doručení tohoto rozhodnutí, neupřesňuje, zda k výkonu může dojít před tímto doručením.
- 69 V tomto ohledu je třeba připomenout, že funkcí požadavku na doručení rozhodnutí, kterým se povoluje výkon rozhodnutí, je jednak chránit práva strany, vůči níž je výkon navrhován, a jednak umožnit, na úrovni dokazování, přesné počítání závazné a kogentní lhůty pro podání opravného prostředku stanovené v článku 33 nařízení č. 2201/2003 (obdobně viz rozsudek ze dne 16. února 2006, Verdoliva, C-3/05, EU:C:2006:113, bod 34).
- 70 Tento požadavek na doručení, jakož i společné předkládání informací týkajících se opravného prostředku, umožňuje zajistit, že strana, vůči níž je výkon navrhován, má právo na účinný opravný prostředek. K tomu, aby bylo možno mít za to, že dotčená strana měla ve smyslu článku 33 nařízení č. 2201/2003 možnost využít opravného prostředku proti rozhodnutí o vykonatelnosti, musí tedy znát obsah tohoto rozhodnutí, což předpokládá, že jí bylo rozhodnutí doručeno (obdobně viz rozsudek ze dne 14. prosince 2006, ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, bod 40).
- 71 V této souvislosti vyplývá z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, že v souladu s nařízením 42A, pravidlem 10 odst. 2 bodem iii) jednacího řádu vyšších soudů rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti musí jasně uvádět, že „výkon rozsudku nebo soudního rozhodnutí může být odložen na návrh podaný před soudem, pokud byl podán řádný opravný prostředek v členském státě původu“.
- 72 Možnost požadovat, aby byl v souladu s vnitrostátními právními předpisy nařízen odklad vykonatelnosti takového rozhodnutí je hlavní zárukou základního práva na účinné prostředky nápravy a v obecnější rovině práva na účinnou procesní obranu, která může být poskytnuta zejména tehdy, kdy by výkon rozhodnutí mohl vést ke zjevně nepřiměřeným důsledkům.
- 73 Za těchto okolností, zatímco generální advokátka v bodě 119 svého stanoviska uvedla, že osoba, vůči níž je navrhován výkon, musí mít možnost podat opravný prostředek, zejména aby mohla namítnout některý z důvodů pro neuznání stanovených v článku 23 nařízení, je třeba konstatovat, že výkon příkazu k navrácení ještě před tím, než bylo dané usnesení doručeno dotčeným rodičům, jim zabránil v tom, aby včas napadli „prohlášení vykonatelnosti“ ve smyslu čl. 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003, a v každém případě v tom, aby podali návrh na odklad výkonu.
- 74 Kromě toho je třeba uvést, že na jednání před Soudním dvorem HCC tvrdila, že bezodkladný výkon rozhodnutí byl nezbytný z důvodu „obecného nebezpečí uprchnutí“. Je však třeba konstatovat, že děti byly od 14. září 2017 umístěny do pěstounské rodiny v Irsku. Proto se výkon rozhodnutí nařizujícího jejich navrácení do Spojeného království podle všeho nevyznačoval zvláštní naléhavostí.

- 75 Za těchto podmínek je namístě konstatovat, že výkon rozhodnutí soudu členského státu, kterým bylo nařízeno ustanovení poručníka pro děti a jejich navrácení a které bylo prohlášeno za vykonatelné v dožádaném členském státě před tím, než bylo doručeno prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí dotčeným rodičům je v rozporu s čl. 33 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, vykládaným ve světle čl. 47 Listiny.
- 76 Předkládající soud se rovněž táže, zda musí být za takových okolností čl. 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003 vykládán v tom smyslu, že vůči dotčeným rodičům musí být namítnuta závaznost lhůty pro podání opravného prostředku stanovená v tomto ustanovení.
- 77 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že účelem promlčecích lhůt je obecně zajistit právní jistotu (rozsudek ze dne 7. července 2016, Lebek, C-70/15, EU:C:2016:524, bod 55 a citovaná judikatura). Kromě toho je rovněž v souladu s nejlepším zájmem dítěte, aby mohla být rozhodnutí, která se ho týkají, napadena pouze po omezenou dobu.
- 78 Ve věci v původním řízení je nesporné, že rozhodnutí, kterým se povoluje vykonatelnost, skutečně bylo doručeno dotčeným rodičům.
- 79 Pokud bylo doručení uskutečněno až po výkonu tohoto rozhodnutí, rodiče byli sice zbaveni práva požádat o odklad výkonu příkazu k navrácení dětí, avšak toto porušení jejich práva na účinnou procesní obranu nemá dopad na lhůtu pro podání opravného prostředku, která začíná běžet dnem doručení tohoto rozhodnutí.
- 80 Za těchto podmínek lhůta pro podání opravného prostředku stanovená v čl. 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003 tedy nemůže být prodloužena soudem, k němuž byl podán návrh na zahájení řízení.
- 81 S ohledem na úvahy uvedené v bodě 75 tohoto rozsudku, předkládajícímu soudu přísluší přezkoumat, zda mu vnitrostátní právo umožňuje zrušit dříve vydané rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti.
- 82 Na druhou a třetí otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 33 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, nahlížený ve světle článku 47 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, brání výkonu rozhodnutí soudu členského státu, kterým bylo nařízeno ustanovení poručníka pro děti a jejich navrácení a které bylo prohlášeno za vykonatelné v dožádaném členském státě před tím, než bylo doručeno prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí dotčeným rodičům. Článek 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že lhůta pro podání opravného prostředku stanovená v tomto ustanovení nemůže být prodloužena rozhodnutím soudu, k němuž byl podán návrh na zahájení řízení.

K otázce ve věci C-375/18

- 83 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno v tom smyslu, že brání v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, tomu, aby soud členského státu nařídil zajišťovací opatření ve formě soudního příkazu směřujícího proti orgánu veřejné moci jiného členského státu, kterým se tomuto orgánu zakazuje, aby zahájil řízení o osvojení dětí před soudy tohoto jiného členského státu, na jehož území děti pobývají, nebo v něm pokračoval.
- 84 Je třeba připomenout, že článek 20 nařízení č. 2201/2003 povoluje soudům, které jsou v tomto článku uvedeny, aby vydaly předběžná nebo zajišťovací opatření za předpokladu, že tyto soudy nezakládají ve věcech rodičovské zodpovědnosti svou pravomoc na některém z článků uvedených v kapitole II oddílu 2 tohoto nařízení (rozsudek ze dne 15. července 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 63).

- 85 Tyto soudy jsou oprávněny vydat předběžná či zajišťovací opatření pouze za předpokladu, že jsou splněny tři kumulativní podmínky, a sice:
- dotčená opatření musí být naléhavá,
 - musí být přijata ohledně osob nebo majetku nacházejících se v členském státě, v němž mají sídlo tyto soudy, a
 - musí mít dočasnou povahu (rozsudek ze dne 15. července 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 77 a citovaná judikatura).
- 86 Na každé rozhodnutí, z něhož nevyplývá, že bylo přijato věcně příslušným nebo údajně věcně příslušným soudem, se tudíž nemusí nutně vztahovat článek 20 nařízení č. 2201/2003, nýbrž se na něj vztahuje pouze tehdy, když splňuje podmínky stanovené tímto ustanovením (rozsudek ze dne 15. července 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 78).
- 87 Přitom je třeba konstatovat, že návrh na vydání soudního příkazu dotčený ve věci v původním řízení se netýká osob nacházejících se v členském státě, v němž se nachází sídlo předkládajícího soudu, a nespĺňuje tedy podmínku uvedenou v bodě 85 tohoto rozsudku.
- 88 Z toho vyplývá, že takové zajišťovací opatření, jako je soudní příkaz dotčený ve věci v původním řízení, jehož vydání je navrhováno u soudu členského státu, směřující proti veřejnoprávnímu orgánu jiného členského státu, zakazující tomuto orgánu zahájit nebo pokračovat v řízení o osvojení před soudy tohoto jiného členského státu v případě dětí, které v něm pobývají, nespĺdá do působnosti čl. 20 nařízení č. 2201/2003.
- 89 Předkládající soud se dále táže, zda by se takový příkaz rovnal zákazu pro HCC zahájit řízení u příslušných anglických soudů, a zda tedy nejde o druh „*anti-suit injunction*“, což bylo shledáno nepřipustným v rozsudcích ze dne 27. dubna 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228), jakož i ze dne 10. února 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69).
- 90 Soudní dvůr v těchto rozsudcích rozhodl, že „*anti-suit injunction*“, tj. příkaz, jehož cílem je zakázat určité osobě, aby zahájila nebo pokračovala v řízení u soudů jiného členského státu, je neslučitelný s úmluvou ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), jakož i s nařízením č. 44/2001, jelikož takový příkaz nerespektuje zásadu, podle které každý soud, jemuž byl podán návrh na zahájení řízení, sám určuje podle pravidel, která se na něj uplatní, zda je příslušný rozhodnout spor, který mu byl předložen. Takový zásah do příslušnosti soudu jiného členského státu je kromě toho neslučitelný se zásadou vzájemné důvěry, která je základem pro vytvoření závazného systému soudní příslušnosti, který musí všechny soudy spadající do oblasti působnosti uvedených právních nástrojů respektovat (rozsudky ze dne 27. dubna 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, body 24 a 25, ze dne 10. února 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, body 29 a 30, jakož i ze dne 13. května 2015, Gazprom (C-536/13, EU:C:2015:316, body 33 a 34).
- 91 V projednávaném případě je třeba mít za to, že podle této judikatury nemůže nařízení č. 2201/2003 a zejména jeho článek 26 umožňovat soudní příkaz zakazující HCC zahájit soudní řízení ve Spojeném království o osvojení dětí nebo zpochybnit pravomoc anglických soudů v tomto ohledu.
- 92 Je však třeba konstatovat, že účelem ani účinkem takového příkazu, jehož vydání požadovali dotčení rodiče, by podle údajů poskytnutých předkládajícím soudem a jak uvedla generální advokátka v bodech 153 a 154 svého stanoviska, není zabránit HCC, aby zahájila řízení u anglického soudu ohledně stejného předmětu, jako je předmět řízení projednávaný před předkládajícím soudem, jelikož

soudní řízení o osvojení, zahájené či vedené ve Spojeném království má odlišný předmět a účinky než řízení vedené na základě nařízení č. 2201/2003 o navrácení dětí směřující k zachování práva dotčených rodičů na podání opravného prostředku.

- 93 Navíc podle samotného znění čl. 1 odst. 3, písm. b) nařízení č. 2201/2003 rozhodnutí o tomto osvojení a opatření, která mu předcházejí, nespádají do oblasti působnosti tohoto nařízení.
- 94 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, nebrání tomu, aby soud členského státu přijal zajišťovací opatření ve formě soudního příkazu směřujícího proti orgánu veřejné moci tohoto jiného členského státu, kterým se tomuto orgánu zakazuje, aby zahájil řízení o osvojení dětí před soudy dotčeného druhého členského státu, na jehož území děti pobývají, nebo v něm pokračoval.

K nákladům řízení

- 95 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Obecná ustanovení kapitoly III nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 musí být vykládány v tom smyslu, že pokud je tvrzeno, že děti byly přemístěny protiprávně, rozhodnutí soudu členského státu, v němž měly tyto děti obvyklé bydliště, kterým bylo nařízeno navrácení těchto dětí a které následuje po rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, může být v souladu s těmito obecnými ustanoveními prohlášeno za vykonatelné v hostitelském členském státě.**
- 2) **Článek 33 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, nahlížený ve světle článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, brání výkonu rozhodnutí soudu členského státu, kterým bylo nařízeno ustanovení poručníka pro děti a jejich navrácení a které bylo prohlášeno za vykonatelné v dožádaném členském státě před tím, než bylo doručeno prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí dotčeným rodičům. Článek 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že lhůta pro podání opravného prostředku stanovená v tomto ustanovení nemůže být prodloužena rozhodnutím soudu, k němuž byl podán návrh na zahájení řízení.**
- 3) **Nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, nebrání tomu, aby soud členského státu přijal zajišťovací opatření ve formě soudního příkazu směřujícího proti orgánu veřejné moci tohoto jiného členského státu, kterým se tomuto orgánu zakazuje, aby zahájil řízení o osvojení dětí před soudy dotčeného druhého členského státu, na jehož území děti pobývají, nebo v něm pokračoval.**

Podpisy.